

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi C-441/14

Dansk Industri (DI)
versus
Succession Karsten Eigil Rasmussen

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Højesteret)

Eelotsusetaotlus — Sotsiaalpoliitika — Euroopa Liidu põhiõiguste harta — Direktiiv 2000/78/EÜ — Vanuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõte — Direktiiviga vastuolus olevad siseriiklikud õigusnormid — Eraõigusliku isiku võimalus nõuda, et tuvastataks riigi vastutus liidu õiguse rikkumise eest — Kohtuvaidlus eraõiguslike isikute vahel — Erinevate õiguste ja põhimõtete kaalumise — Õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõte — Siseriikliku kohtu roll

Kokkuvõte – Euroopa Kohtu otsus (suurkoda), 19. aprill 2016

1. *Liidu õigus — Põhimõtted — Võrdne kohtlemine — Vanuse alusel diskrimineerimise keeld — Seos direktiiviga 2000/78 — Siseriiklikud õigusnormid, mille kohaselt ei ole töölepingu ülesütlemise hüvitist õigust saada töötajatel, kellel on õigus saada tööandja makstavat vanaduspensioni ja kes on liitunud oma pensioniskeemiga enne 50aastaseks saamist — Lubamatus — Töötaja jäämine tööturule — Mõju puudumine*

(Nõukogu direktiiv 2000/78, artikkel 2 ja artikli 6 lõige 1)

2. *Sotsiaalpoliitika — Võrdne kohtlemine töö saamisel ja kutsealale pääsemisel — Direktiiv 2000/78 — Vanuse alusel diskrimineerimise keeld — Siseriiklikud õigusnormid, mille puhul on tuvastatud vastuolu vanuse alusel diskrimineerimise keelu üldpõhimõttega — Eraõiguslike isikute vahelist vaidlust lahendava siseriikliku kohtu kohustused — Liidu õigusega vastuolus olevate siseriiklike õigusnormide kohaldamata jätmise — Liidu õiguse tõlgenduse esimene õiguskindluse põhimõte ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte ees — Eraõigusliku isiku poolt liikmesriigi vastutuse tuvastamise taotlemise võimaluse mõju puudumine*

(ELTL artikkel 267; nõukogu direktiiv 2000/78)

1. Vanuse alusel diskrimineerimise keelu üldpõhimõtet, nagu seda on konkretiseeritud direktiivis 2000/78, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel, tuleb tõlgendada nii, et ka eraõiguslike isikute vaheliste vaidluste puhul on sellega vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mille järgi ei ole töötajal õigust saada töölepingu ülesütlemise hüvitist juhul, kui tal on õigus saada tööandja rahastatavat vanaduspensioni vastavalt pensioniskeemile, millega töötaja on liitunud enne 50aastaseks saamist, olenemata sellest, kas töötaja otsustab jääda tööturule või minna pensionile.

Direktiiv 2000/78 ise ei sätesta vanuse alusel diskrimineerimise keelu üldpõhimõtet, vaid kõigest konkretiseerib seda põhimõtet tööhõive ja elukutse küsimustes, mistõttu ei ole direktiiviga antud kaitse ulatuslikum kui selle põhimõttega antud kaitse.

Arvestades seda, et direktiivi 2000/78 artikliga 2 ja artikli 6 lõikega 1 on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mille alusel töötaja, kellel on õigus saada tööandja makstavat vanaduspensioni pensioniskeemi alusel, millega töötaja on liitunud enne 50aastaseks saamist, ei saa ainuüksi eelnimetatud põhjusel töölepingu ülesütlemise erihüvitist, mis on mõeldud ettevõttes üle 12aastast tööstaaži omavate töötajate uue töö leidmise soodustamiseks, laieneb eelõeldu ka võrdse kohtlemise üldpõhimõttele, mille konkreetne väljendus on vanuse alusel diskrimineerimise keelu üldpõhimõte.

(vt punktid 23, 26, 27 ja resolutsiooni punkt 1)

2. Liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et siseriiklik kohus, kes lahendab direktiivi 2000/78, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel, kohaldamisalasse kuuluvat eraõiguslike isikute vahelist vaidlust, peab siseriiklike õigusnormide kohaldamisel neid tõlgendama nii, et neid oleks võimalik kohaldada kooskõlas selle direktiiviga, või jätta sellise kooskõlalise tõlgendamise võimatuse korral kohaldamata kõik siseriikliku õiguse sätted, mis on vastuolus vanuse alusel diskrimineerimise keelu üldpõhimõttega. Seda kohustust ei saa kahtluse alla seada õiguskindluse põhimõte ega õiguspärase ootuse kaitse põhimõte ega ka ennast liidu õigusega vastuolus oleva siseriikliku sätte kohaldamise tõttu kahjustatuks pidava eraõigusliku isiku võimalus taotleda asjaomase liikmesriigi vastutuse tuvastamist seoses liidu õiguse rikkumisega.

Esiteks hõlmab kooskõlalise tõlgendamise nõue siseriiklike kohtute kohustust vajaduse korral muuta väljakujunenud kohtupraktikat, kui see põhineb siseriikliku õiguse tõlgendusel, mis ei ole kooskõlas direktiivi eesmärkidega. Lisaks annab vanuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõte eraõiguslikele isikutele subjektiivse õiguse, millele saab sellisena tugineda ning mis isegi eraõiguslike isikute vahelistes vaidlustes kohustab siseriiklikke kohtuid jätta selle põhimõttega vastuolus olevad siseriiklikud sätted kohaldamata.

Teiseks ei saa siseriiklik kohus, kelle lahendada on eraõiguslike isikute vaheline vaidlus, viidata õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele, et jätkata sellise siseriikliku õigusnormi kohaldamist, mis on Euroopa Kohtu hinnangul vastuolus vanuse alusel diskrimineerimise keelu üldpõhimõttega, nagu seda on konkretiseeritud direktiivis 2000/78. Niisuguse siseriikliku õigusnormi kohaldamise jätkamiseks õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte kohaldamine tähendaks tegelikkuses Euroopa Kohtu antud tõlgenduse ajalise mõju piiramist, sest sellisel juhul ei oleks see tõlgendus siseriikliku kohtu menetletavas asjas kohaldatav. Välja arvatud erandlikel asjaoludel, peab siseriiklik kohus kohaldama Euroopa Kohtu tõlgenduses liidu õigust ka õigussuhetele, mis on tekkinud enne tõlgendamistaotluse kohta tehtud otsust.

Õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele ei saa ühelgi juhul tugineda selleks, et keelduda andmast eraõiguslikule isikule, kelle esitatud hagi tulemusel on Euroopa Kohus tõlgendanud liidu õigust nii, et vaidlusalune siseriiklik õigusnorm on liidu õigusega vastuolus, sellest tõlgendusest tulenevat soodustust.

(vt punktid 33, 36–41, 43 ja resolutsiooni punkt 2)